

Pavol Zemko

Stý rok – Fatima 2017

Elektronická publikácia

ISBN 978-80-89413-92-8

Obrázok na obálke¹

¹https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsOO9QEIKDAA#imgsrc=oVCbGaH1bYj3NM:

Sto rokov od zjavení Panny Márie vo Fatime -²

– sme si pripomenuli od mája do októbra 2017 každého trinásteho v mesiaci, ako aj vlastne prebiehali zjavenia trom deťom – sv. Hyacinte (1910 – 1920), sv. Františkovi (1908 – 1919) a Lucii (1907 – 2005). Pápež František na tento jubilejný rok udelil úplné odpustky.³

²<http://www.maria.sk/zjavenia-panny-marie-vo-fatime>

³„Svätý Otec František kvôli dôstojnejšiemu prežívaniu osláv jubilejného roka fatimských zjavení, v období od 27. novembra 2016 do 26. novembra 2017, obdaroval úplnými odpustkami všetkých veriacich. Získať ich môžu tí, ktorí: 1) ktorí si vykonajú púť do Fatimy, s úctou sa zúčastnia niektorej slávnosti, či modlitby ku cti Panny Márie, pomodlia sa modlitbu Otče náš, Vyznanie viery (Verím v Boha) a budú vzývať Pannu Máriu Fatimskú; 2) ktorí si zbožne uctia sochu Panny Márie Fatimskej, ktorá je slávnostne vystavená k verejnej úcte v ktoromkoľvek chráme, oratóriu alebo na inom vhodnom mieste, vo výročných dňoch zjavení (vždy 13. deň mesiaca – od mája až do októbra) a kto sa s úctou zúčastní niektorej slávnosti či modlitby ku cti Panny Márie, pomodlí sa Otčenáš, Vyznanie viery (Verím v Boha) a bude vzývať Pannu Máriu Fatimskú; 3) ktorí vzhľadom na svoj vek, chorobu alebo z iného vážneho dôvodu nemôžu cestovať, robia pokánie zo všetkých svojich hriechov s predsavzatím splniť, keď im to bude možné tri podmienky (svätá spoveď, sväté prijímanie, modlitba na úmysel Svätého Otca) a pred malou soškou Panny Márie Fatimskej vo výročných dňoch zjavení (vždy v 13. deň mesiaca – od mája až do októbra) sa duchovne spoja s oslavami jubilea, pričom s dôverou odovzdajú svoje modlitby a bolesti alebo obety svojho života skrze Pannu Máriu milosrdnému Bohu; K získaniu úplných odpustkov je potrebné, aby veriaci robili pravé pokánie a splnili obvyklé podmienky: svätá spoveď, sväté prijímanie, modlitba na úmysel Svätého Otca.“ In: www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20170317018#.WNIZ9tgCC-g.facebook

Prvé zjavenie Panny Márie

Prvé zjavenie bolo 13.mája 2017.⁴

Jeho obsahom sú slová Panny Márie: *Prichádzam k vám z neba*. Na čo sa Lucia spýta: Prídem aj ja do neba? Príde aj Hyacinta do neba? Panna Mária ju uistila: Áno. No na otázku, že či príde aj František do neba, Panna Mária odpovedala: Áno, ale musí sa veľa modliť.

Čo František aj urobil, veď je Cirkvou uctievaný ako svätý.

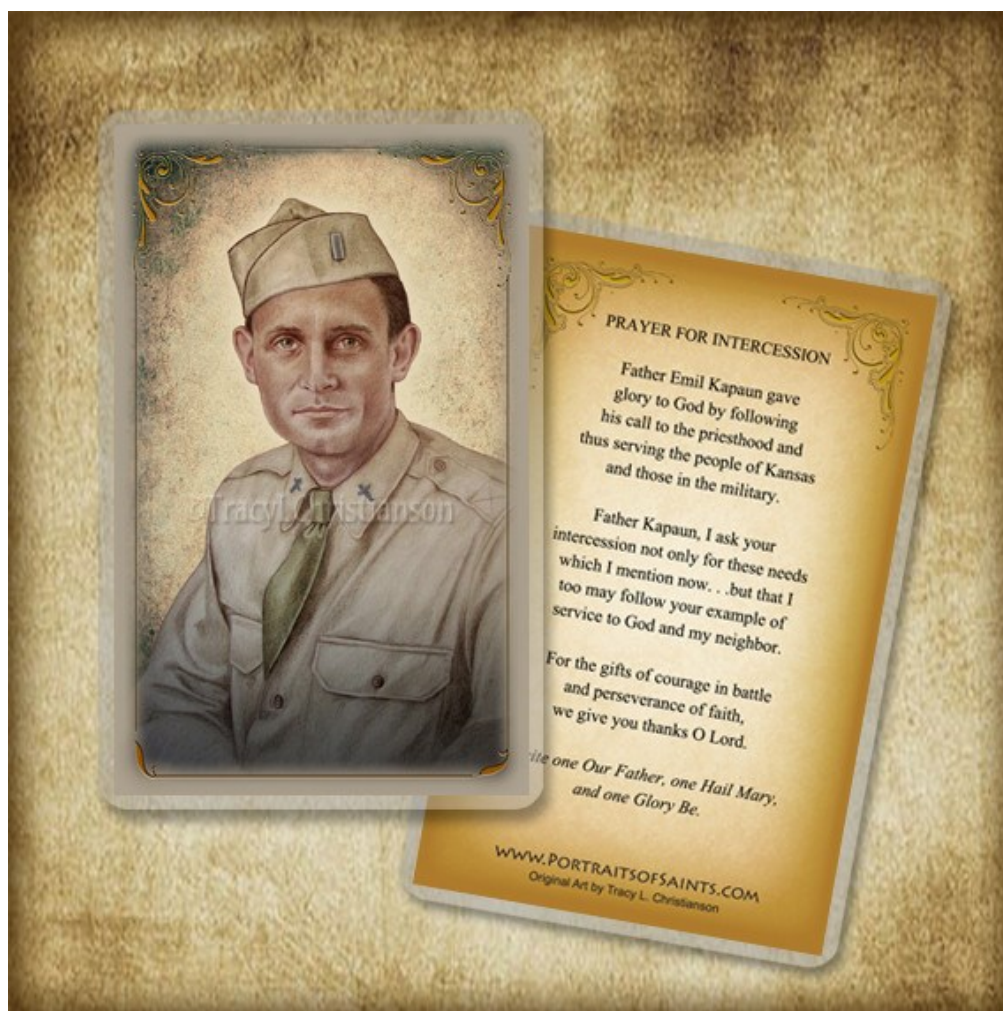
Obetujme preto svoju modlitbu za mier a koniec vojen vo svete – ako to pri prvom zjavení žiadala Božia Matka.

Kapitán americkej armády Emil Joseph Kapaun (1916 – 1951), vojenský kaplán, Boží služobník, ktorého predkovia pochádzali z Čiech, zomieral v zajateckom tábore v Severnej Kórey s ružencom v rukách a so slovami: *Idem tam, kam som vždy chcel ísť. A až tam prídem, budem prosiť za každého z vás*. Potom požehnal svojim dozorcami a prosil ich: *Odpusťte mi!* Mal len tridsať dva rokov. Mohol žiť, no radšej zachraňoval mnoho iných. Po ňom sú pomenované mnohé budovy a inštitúcie v Japonsku, Nemecku, USA, ale i v Kórey. Americký prezident mu v roku 2013 udelil najvyššie vojenské

⁴ „13. mája 1917, bola nedeľa, deti opäť išli pásť svoje ovečky do Covadaria a okolo jednej hodiny popoludní nad malým dubom sa im zjavuje Panna Mária. Prichádza v jemnom jase, oblečená v bielom a skveje sa ako slnko. Lucia ako prvá naberá odvahy a hovorí: "Kto ste, Pani, a odkiaľ prichádzate?" A Panna Mária jej hovorí: "Prichádzam z neba." A Luciina prvá otázka znela: "Prídem aj ja do neba?" A Panna Mária jej odpovedá: "Áno, prídeš aj ty do neba." "A Hyacinka?" "Áno, aj ona." "A František?" "Príde aj on, ale musí sa veľa modliť." Lucia sa ďalej pýta: "A čo od nás chcete?" A ona jej odpovedá: "Chcem, aby ste vždy 13. prichádzali na toto miesto, šesť mesiacov po sebe. Potom vám poviem, čo chcem. A chcem, aby ste sa veľa modlili." Potom sa ich Panna Mária opýtala: «Chcete sa obetovať Bohu a znášať všetky utrpenia, ktoré na vás zošle, na zmierenie za hriechy, ktorými je urážaný, a ako prosbu za obrátenie hriešnikov?» Deti odpovedali: «Áno, chceme.» «Budete teda musieť veľa trpieť, ale milosť Božia vás bude posilňovať.» Potom deti zaliato silné svetlo, odraz lúčov, ktoré vychádzali z rúk Panny Márie. To svetlo ich preniklo do hlbín duše, takže sa uvideli v Bohu, ktorý bol tým svetlom, omnoho jasnejšie, akoby sa mohli vidieť v najlepšom zrkadle. Padli na kolena a modlili sa. Po niekoľkých okamihoch Panna Mária na koniec zjavenia dodala: «Modlite sa každý deň ruženec, aby ste vyprosili svetu mier a koniec vojny.» Boh ponúka ľuďom pomoc skrze Pannu Máriu do boja, ktorý satan vypovedal tomuto svetu. Panna Mária konkretizuje, že ruženec má byť tou zbraňou v tomto boji. Keď sa zjavenie skončilo a deti prišli domov, Lucia mala z toho veľké problémy. Jej mama nechce prijať takúto správu, aby jej dcéra mala nejaké videnie, má z toho hrôzu, strach. Lucia pre tieto zjavenia veľmi trpí.“ In: <http://www.maria.sk/zjavenia-panny-marie-vo-fatime>

vyznamenanie: *Medailu cti – in memoriam*.⁵ Na jeho príhovor sa už udialo množstvo zázrakov.⁶ V roku 2014 vyšla o ňom kniha v Čechách pod názvom: *Nejsilnější zbraň*.⁷

Nech je len modlitba sv. ruženca jedinou zbraňou vo svete!

8

⁵ Porov. Láska, nejsilnější zbraň. 2015. In: *Milujte se!* roč. IX, č. 32/ 2015, s. 6 – 12. Praha, Resclaritatis. ISSN 1802 – 4327.

⁶ Porov. JACKELS, M. O. Otče Kapaune, pomoz mi! 2015. In: *Milujte se!* roč. IX, č. 32/ 2015, s. 15 – 17. Praha: Resclaritatis. ISSN 1802 – 4327.

⁷ Porov. WENZL, R. – HEYING, T. 2014. *Nejsilnější zbraň. Emil Kapaun, vojenský kaplan a hrdina korejské války*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014, 144 s. ISBN 978 – 80 – 7195 – 726 – 3.

⁸ https://www.google.sk/search?q=father+kapaun+prayer&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=I&fir=dbn8nMgesn3yRM%253A%252CxhqpNkJHRZtp8M%252C_&usg=__Y9-PR3Spb7d11tZP-C48J8LMAn0%3D&sa=X&ved=0ahUKEwigtOXX5YnXAhUCZIAKHQOzvCNkQ9QEIWTAQ#imgdii=NhSWiB95fvXAEM:&imgrc=dbn8nMgesn3yRM:

Druhé zjavenie Panny Márie

Tak ako my všetci opätovne chodíme na návštevu domov za svojou mamou a otcom, a či na mariánske púte, tak aj *fatimské deti* prišli opätovne 13.júna 1917 na stretnutie s Pannou Máriou.

A tam si od nej vypočuli, že od nich nič iné neočakáva, len aby vždy prišli na miesto *zjavenia* každého trinásteho v mesiaci.⁹

Ide tu o vernosť. „*Keď reč viery označuje Boha menom „Otec“, poukazuje predovšetkým na dva aspekty: že Boh je prvopočiatkom všetkého a transcendentnou autoritou a že zároveň je dobrotou a starostlivosťou, ktorá miluje všetky svoje deti. Túto otcovskú nežnosť Boha možno vyjadriť aj obrazom materstva, ktorý lepšie zvýrazňuje Božiu imanentnosť a dôvernú vzťah medzi Bohom a jeho stvorením. Takto reč viery čerpá z ľudskej skúsenosti týkajúcej sa rodičov, ktorí sú pre človeka v istom zmysle prvými zástupcami Boha. Ale z tejto skúsenosti vyplýva aj to, že ľudskí rodičia sú omylní a môžu znetvoriť podobu otcovstva a materstva. Preto treba pripomenúť, že Boh presahuje ľudské rozlišovanie pohlaví. On nie je ani muž, ani žena, on*

⁹ „*Deti Panne Márie prisľúbili, že prídu tam aj trinásteho v nasledujúci mesiac. Preto 13. júna deti sa vyberajú na to miesto, kde mali prvé zjavenie. Okolo poludnia sa situácia zopakuje. Objaví sa blesk a žiara. V tejto žiare prichádza na obláčiku Panna Mária. Lucia sa s ňou opäť rozpráva. Pýta sa: "Čo chcete od nás, Pani, prečo prichádzate?" A Panna Mária im opäť hovorí: "Chcem, aby ste prišli tu aj 13. na budúci mesiac, aby ste sa modlili ruženec každý deň a aby ste sa naučili čítať. Potom vám poviem, čo od vás chcem."* Panna Mária sa predstavuje ako Matka. Žiada bežnú vec od detí, aby sa naučili čítať a písať. V tých časoch to nebolo také bežné ako dnes, že každé dieťa sa musí povinne naučiť čítať a písať. Lucia sa s Pannou Máriou rozprávala dlhšie. Panna Mária videla jej problémy, pýtala sa jej: "Lucia, veľmi trpiš?" A Lucia jej odpovedala: "Áno, veľmi trpím, nikto mi nechce veriť, že sa tu zjavujete, nemohli by ste urobiť nejaký zázrak a dokázať ľuďom, že si nevymýšľame?" Panna Mária dala Lucii nádej a povedala jej: "Áno, urobím zázrak, potvrdím pravosť týchto zjavení, ale až 13. októbra. Všetko to, čo trpiš, všetko obetuj za obrátenie hriešnikov, lebo veľmi veľa duší v týchto časoch prichádza do zatratenia, do pekla. Lebo niet nikoho, kto by sa za nich modlil. Preto Vás prosím, veľa sa modlite najmä svätý ruženec a prinášajte obety za hriešnikov. Hyacintka a Lucia Panu Máriu vidia aj počujú, František ju iba vidí, ale nepočuje. Panna Mária jej hovorí: "Musí sa veľa modliť a bude počuť aj on." Lucia poprosila Máriu, aby ich vzala do neba. Panna Mária odpovedala: «Áno, Hyacintu a Františka si tam skoro vezmem, ale ty zostaneš ešte nejaký čas tu na zemi. Ježiš chce, aby ho ľudia poznali a milovali, a ty mu máš pri tom pomáhať. Chce zaviesť vo svete úctu k môjmu Nepoškvrnenému Srdcu. Kto ju prijme, tomu sľubuje spásu a tieto duše budú milované Bohom ako kvety, ktoré tam položím, aby ozdobili jeho trón.» Po tomto zjavení deti berú vážne slová Panny Márie, sú nadchnutí zachraňovať duše a začínajú sa veľa modliť a prinášať obety. Žili veľmi chudobne a jedlo, mali veľmi skromné. So sebou si nosili iba suchý chlieb, ale aj ten prestávajú jesť a dávajú ho ovečkám. Toto všetko chcú obetovať za hriešnikov. Okolo pása nosia povraz a utrpenie, ktoré im povraz spôsobuje, obetujú za obrátenie hriešnikov.“ In: <http://www.maria.sk/zjavenia-panny-marie-vo-fatime>

je Boh. Presahuje aj ľudské otcovstvo a materstvo, hoci je ich pôvodcom a mierou: nik nie je tak otcom, ako je Otcom Boh.“¹⁰

„Vyznanie viery, ako aj posledná kniha Svätého písma¹¹ sa končí hebrejským slovom Amen. Toto slovo sa často nachádza aj na konci modlitieb Nového zákona. Takisto aj Cirkev končí svoje modlitby slovom Amen.“¹² „V hebrejčine Amen pochádza z toho istého koreňa ako slovo „veriť“. Tento koreň vyjadruje stálosť, vierohodnosť, vernosť. Tak chápeme, prečo môže „Amen“ znamenať tak vernosť Boha voči nám, ako aj našu dôveru v neho.“¹³

Päťdesiatdeväťročný Arthur Boyle, otec trinástich detí, prišiel na púť k Panne Márii v roku 2000 ako pacient s rakovinou, ktorému ostávali už len mesiace života. Nezúčastnil by sa cesty, keby ho neboli prinútili dvaja priatelia. Ale v tú prvú noc, ako sa vyspovedal v kostole, sa mu okamžite dostavila psychická úľava. V nasledujúce ráno spolu s priateľmi Robom a Kevinom stretol vizionárku v obchode s klenotmi a požiadal ju o pomoc. Rukou mu zovrela hlavu a volala na Pannu Máriu, aby sa u Boha prihovorila za jeho uzdravenie. Boyle povedal, že presne tam, v obchode, zažil nezvyčajný pocit. „Začala sa za mňa modliť. Rob a Kevin na mňa kládli ruky a počas celej jej modlitby išla cez moje telo horúčava.“ O týždeň neskôr späť v Bostone v USA na CT vyšetrení v nemocnici sa ukázalo, že jeho tumory sa takmer stratili.¹⁴

Na príhovor Panny Márie a sv. *Fatimských detí* majme vždy dôveru k svojmu Bohu!

¹⁰Katechizmus katolíckej cirkvi, čl. 239.1999. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80 – 7162 – 259 – 1.

¹¹Porov. Zjv 22, 21.

¹²Katechizmus katolíckej cirkvi, čl. 1061. 1999. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80 – 7162 – 259 – 1.

¹³Katechizmus katolíckej cirkvi, čl. 1062.1999. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80 – 7162 – 259 – 1.

¹⁴Porov. <https://svetkrestanstva.postoj.sk/9647/national-geographic-maria-je-najmocnejšia-zena-sveta>

Tretie zjavenie Panny Márie

Tak ako silno sme priťahovaný dobrom od Pána Boha k nasledovaniu, tak obdobne sme silno priťahovaný aj diablom na konanie zla.

A preto sa podľa Panny Márie z tretieho zjavenia – 13.júla 1917 – musíme obetovať *za hriešnikov a často opakovať: Ježišu, konám to z lásky k tebe, za obrátenie hriešnikov a na zmierenie za hriechy voči Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.*

Obeta znamená priniesť niečo na uzmierenie Pána Boha za naše hriechy. A preto aj keď sa zúčastňujeme na sv. omši – zúčastňujeme sa podľa *Katechizmu katolíckej cirkvi* na *zmiernej obeti*. Je to vlastne obeta Ježiša Krista za vykúpenie celého sveta.¹⁵ A teda môžeme chápať našu účasť ako obetu svojho voľného času, ktorý by sme mohli využiť aj inak, no my ho dávame Pánu Bohu, aby nám odpustil našehriechy a tresty za ne. Alebo môžeme sv. omšu obetovať aj za

¹⁵Porov. *Katechizmus katolíckej cirkvi*, čl. 1367. 1999. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80 – 7162 – 259 – 1.

živých a zomrelých hriešnikov, za ktorých dávame odslúžiť sv. omšu a modlíme sa za ich večnú spásu.¹⁶

Lebo podľa tohto zjavenia, Panna Mária fatimským deťom ukázala 1. peklo, kam sa dostanú duše hriešnikov, ktorí sa nechcú obetovať; 2. potom duše spravodlivých, ktoré pôjdu do neba; 3. napokon ukázala aj koľko bude musieť Svätý Otec vytrpieť pre hriechy sveta.¹⁷ Čo sa aj stalo, keď bol 13.mája 1981 na sv. Jána Pavla II. pápeža spáchaný vo Vatikáne atentát.¹⁸ Ale presne mierená strela Aliho Agcuho pápeža nezabila, lebo podľa slov sv. Jána Pavla II. to bola ruka Panny Márie, ktorá ho zachránila a dráhu strely mierne odklonila. Náboj, ktorý mu vyoperovali z tela, dal potom z vd'ačnosti vložiť do korunky sochy Panny Márie vo Fatime a celý svet tri krát vo Fatime - 13.mája 1982, 13.mája 1991 a 13.mája 2000 - ako i v Ríme 25.apríla 1984 zveril jej *Nepoškvrnenému Srdcu*.¹⁹

20

¹⁶Porov. *Katechizmus katolíckej cirkvi*, čl. 1367 – 1372. 1999. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80 – 7162 – 259 – 1.

¹⁷Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánie. Nádej a záchrana*, s. 57 - 58. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 – 8046 – 810 – 1.

¹⁸Porov. Fatimské posolstvo. 2006. In: *Dokumenty Svätej Stolicy, 57.zväzok*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r.o., 2006, 55 s. ISBN 80 – 7162 – 599 – X.

¹⁹Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánie. Nádej a záchrana*, s. 40 – 43; 86 – 95; 110 - 125. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 – 8046 – 810 – 1.

Citlivé srdce sv. Františka z Fatimy, narodeného 11. júna 1908, bolo veľmi dojaté zvlášť od prvého do šiesteho zjavenia Panny Márie a naplnené bolesťou a smútkom. Hovoril, že Pán Ježiš bol veľmi smutný, kvôli hriechom, ktoré ho zraňujú. Keby som len mohol Ježišovo Srdce a Máriino Srdce utešiť, bol by som z toho veľmi šťastný! Všetko vytrpím, čo Panna Márie chcela, lebo chcem prísť do neba. A preto bojoval s hriechom, aby zvíťazil nad svojimi chybami – do konca svojho života sa spovedal a prijímal Eucharistiu, chodil na sv. omše, modlil sa. Oddeľoval sa od ľudí, chránil sa pochybného jednaní, dokonca sa stránil aj karnevalu a detského tanca. Usiloval sa upozorňovať druhých na hriech a konal veľa dobra v rodine: Bol milý, mierny, kľudný a mal rád prírodu. Odmietal hnev, poslúchal, ku kamarátom bol veľkorysý a snažil sa slúžiť starým ľuďom alebo núdznym. Keď ochorel, prichádzali za ním kamaráti, pretože bol veľmi pokojný, cítili sa tam dobre hoci veľmi trpel. Zriekal sa mnohých vecí, konal pokánia a prijímal všetko ťažké – neveru v rodine, kritiku a pohŕdanie obyvateľov dediny, obťažovanie pútnikov a zvedavcov, vyhrážanie autorít, pochybnosti, pokušenia, obavy, opakované výsluchy ako duchovnú skúšku. Deň pred smrťou mohol prvý a posledný raz prijať Najsv. Sv. Oltárnu, ktorej sa rád klaňal v miestnom kostole. Zomrel jedenásť ročný 4. apríla 1919 – ako prvý z troch fatimských detí.²¹

Zasväťme sa Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu a Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie na príhovor sv. Františka Marta z Fatimy aj my – a to pri každej sv. omši, aby sme napomáhali obráteniu všetkých hriešnikov.

²¹Porov. BALAYN, B. 2017. Františk z Fatimy – eucharistická duše. In: *Světlo. Týdeník Matice cyrilometodějské*, roč. XXV, č. 7, 19. února 2017, s. 8 – 10. Olomouc: Matice cyrilometodějská. IČO 00533866.

22

Štvrté zjavenie Panny Márie

Ďakujeme Bohu za každú dobrú radu a usmernenie.

A to aj Panne Márii, ktorá usmerňuje *Fatimské deti* počas svojho štvrtého zjavenia.

Hoci deťom na štvrté zjavenie 13. augusta 1917 nedovolili ísť, zjavenie sa uskutočnilo až 19. augusta vo Valinhos, lebo starosta krajského mesta Vila Novade Ourémich dal predvolať na faru, kde ich vypočúvali. Zastrášujú ich a tiež ich nechali vyšetriť aj psychiatrom. No všetci potvrdili, že deti neklamú, nepodvádzajú a sú po psychickej stránke zdravé.

Nech Panna Mária vyprosí aj nám od Pána Boha milosť, aby sme boli vždy usmerňovaní k dobrému.

Ako populárna česká speváčka Marie Rottrová, ktorá sa v roku 2016 ako sedemdesiatštyri ročná cirkevne zosobášila so svojim manželom v Neratove, kde 13. augusta 2017 mala aj koncert pre miestne združenie venujúce sa handicapovaným ľuďom. Za všetko ďakuje kňazovi, jeho skvelé homílie a sv. omše, ktoré slúžil ju k tomu povzbudili. Začala na jeho odporúčanie čítať teologickú a filozofickú

²²https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHHI_29up2y7TzJAn6fAhL_-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9QEIKDAA#imgsrc=O2Uw8kWWjf7C_M:

literatúru a všetko, čo vo svojom živote teraz prežíva, chápe len ako Božiu navigáciu.²³

Nech aj za nás oroduje Fatimská Panna Mária a usmerňuje nás vždy smerom k Pánu Bohu.

24

²³Jedu podle Boží navigace. 2017. In: Diecézni zpravodajství, č. 32, 8. – 14.srpna 2017, 19.neděle v mezidobí, s. 3. In: *Katolický týdeník*, roč.XXVIII, č. 32, 8. – 14. srpna 2017/ 19.neděle v mezidobí. Praha: Katolický týdeník, s. r. o. ISSN 0862 – 5557.

Piate zjavenie Panny Márie

V piatom zjavení 13.septembra 1917 Panna Mária žiadala, aby sa *deti* naďalej modlili sv. ruženec, tak ako to začali a vyprosili koniec Prvej svetovej vojny (28.júla 1914 – 11.novembra 1918).

Na výzvu z Fatimy to tak Portugalci urobili, lebo uverili zjaveniam a začali chodiť na púte.

Najskôr určite zo zvedavosti a to už počas zjavení. Na poslednom zjavení ich bolo asi 70.000 ľudí. V roku 1922 povolil miestny biskup slúžiť v Cova da Iria sv. omše. A v roku 1926 tu už bol na púti aj apoštolský nuncius – zástupca Vatikánu. Prvá oficiálna púť sa konala na desiate výročie zjavení, v roku 1927, kedy miestny biskup koná prvú oficiálnu púť. V roku 1930 miestny biskup v Leire oficiálne potvrdí zjavenia ako nadprirodzené a nasledujúci rok, 13.mája 1931, už portugalskí biskupi kľacia na kolenách pred sochou Fatimskej Panny Márie a celú krajinu zverujú pod ochranu Panny Márie. Opätovne tak urobili aj v roku 1938 a krajina bola akoby zázrakom uchránená od občianskej vojny v susednom Španielsku ako i od zavlečenia do Druhej svetovej vojny.

Modlime sa za naše rodiny sv. ruženec, aby boli uchránené od nepokojov a vojen.

Čo je úlohou členov rodiny? Spoločne sa modliť!

Ako sa aj pápež Benedikt XVI. modlil sv. ruženec s pútnikmi vo Fatime 12.mája 2010 a povedal tam tieto slová: *Tu, kde tak veľa krát zaznela prosba, aby sme sa modlili ruženec, nechajme sa pritiahnuť Kristovými tajomstvami, tajomstvami Máriinho ruženca. **Recitovanie ruženca nám umožňuje sústrediť náš pohľad a naše srdce na Ježiša, ako to robila aj jeho Matka, neprekonateľný vzor kontemplácie Syna. Pri meditácii nad radostnými, bolestnými, slávnostnými tajomstvami,***

²⁴ https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252CixPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKewjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQO9QEIKDAA#imgdii=Uui2Y6-BdNE-2M:&imgsrc=rz5YFeRdmXyLCM:

*ako aj tajomstvami svetla, zatiaľ čo recitujeme Zdravas Mária, kontemplujeme celé tajomstvo Ježiša, od vtelenia až po kríž a slávu vzkriesenia; kontemplujeme intímnu účasť Márie na tomto tajomstve a náš život v Kristovi, ktorý je utkaný z chvíľ radosti a bolesti, tieňov i svetla, obáv a nádeje. Milosť naplňa naše srdce a vyvoláva túžbu po rozhodnej a evanjeliovej zmene života takým spôsobom, aby sme spolu s Pavlom mohli povedať: “Ved’ pre mňa žiť je Kristus” (Flp 1,2) v spoločenstve života a osudu s Kristom. Cítim, že ma sprevádzajú úcta a láska veriacich, ktorí tu prišli a veriacich celého sveta. Nesiem so sebou znepokojenia a očakávania tejto našej doby a utrpenie zraneného ľudstva, problémy sveta, a prichádzam, aby som to všetko položil k nohám Fatimskej Madony: **Panna a Božia Matka a naša milovaná Matka, prihovárať sa za nás u tvojho Syna, aby všetky rodiny národov, tie, ktoré majú kresťanské meno, ale aj tie, ktoré ešte nepoznajú svojho Spasiteľa, žili v pokoji a zhode, až po pripojenie sa k jedinému Božiemu ľudu v sláve najsvätejšej a nerozdielnej Trojice.**²⁵*

Pane Bože! Na príhovor Fatimskej Panny Márie chráň našu vlasť od vojny!

²⁵<http://opusdei.sk/sk-sk/article/benedikt-xvi-vo-fatime-portugalsko/>

26

²⁶ https://www.google.sk/search?q=Benedikt+XVI+vo+Fatime,+foto&tbm=isch&tbs=ring:CSwr-bLK-pWGIjhl-iceI5z4M5YRZP-RdyD5JEmxPiKbnw_1m3Iild9Yy8c5wzAKWEogZsYwjTODFoOJQ5pNUYFINzyoSCWX6Nx4jnPgzealVXcUw5jihKhIJlhFk_15F3IPkRrzUfqle0GnwqEgkkSbE-IpufDxFDD9ZJfSjkyoSCebcih3ljLxEY_1XCWPG_1MVqKhIJznDMApYStBkR7jF_1ihrbUwsqEgmxjCNM4MWg4hEbXIRDtukm4SoSCVDmk1RgWU3PESsqwa6bpyJN&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwiU38G5lorXAhVNaFAKHVCQAW4Q9C8IHw&biw=1024&bih=613&dpr=1#imgre=WigjTBkeWqQ7LM:

Šieste zjavenie Panny Márie

13.októbra 1917 sa stal zázrak nazývaný aj *tanec slnka*.

Nakoľko ho Panna Mária skrze fatimské deti vopred avizovala, prišlo tam okolo sedemdesiat tisíc ľudí a aj mnohí, ktorí chceli všetko zosmiešniť.

Počasie bolo zlé, vonku pršalo, bola zima, fúkal silný vietor. Slnko sa začalo točiť a menilo rôzne farby. Farebné lúče padali na ľudí, takže aj ľudia sa navzájom videli farebne. Začalo veľmi silne rotovať a v tej rotácii, akoby padalo na zem. Bolo to pre ľudí hrozné. Všetci si mysleli, že sa blíži koniec sveta. Báli sa a kričali. Padali do blata, modlili sa a prosili o odpustenie hriechov. Zázrak trval asi desať minút. Keď sa fatimské deti pozreli do Slnka, v popredí Slnka uvideli Pannu Máriu, malého Ježiša a sv. Jozefa. Panna Mária sa im zjavila ako Sv. Rodina. Potom zmizla a Panna Mária sa im zjavila ako Karmelská. Napokon sa im Panna Mária zjavila ešte ako Sedembolestná. Sestra Lucia neskôr vysvetľovala, že si uvedomila, keď Panna Mária prichádza v rôznych podobách, vždy si želá jedno a to isté ako Matka, aby nám pomohla kráčať cestou svätosti.

A preto chodíme na púte a zvlášť do mariánskych svätýň, aby sme si vyprosili správny životný smer.

Titus Zeman veľmi chcel ísť ako desať ročný chlapec na farskú púť z rodných Vajnor do Šaštína. No vážne ochorel a prosil svojho uja a tety, aby sa tam za neho pomodlili. Púť trvala štyri dni. A keď sa pútnici vracali domov Titus prosil otca, aby ho vyniesol na ulicu a mohol aspoň pohľadom na pútnikov niečo získať z ich získaných odpustkov. Keď sa uzdravil povedal svojej mame: Chcem sa stať kňazom - saleziánom. Panna Mária vypočula moje prosby, budem jej synom. Ako dvanásť ročný začal študovať u saleziánov v Šaštíne, ktorí ho poslali študovať do Ríma. Napokon bol v Turíne vysvätený za kňaza. Pôsobil ako stredoškolský profesor v Bratislave a v Trnave. Na fare v Šenkviaciach bol v čase tzv. barbarskej noci z 13. na 14. apríla 1950. Následne sa stal prevádzачom dvadsiatich ôsmich saleziánskych bohoslovcov do Turína, lebo komunisti nikomu

nedovoľovali cestovať do sveta ba ani študovať za kňaza. Tretia výprava sa nepodarila, Titusa Zemana zatkli, odsúdili na dvadsaťpäť rokov väzenia, mučili ho – bili, kopali, topili, nechávali nahého dlho stáť na zime a šikanovali. Po trinástich rokoch bol podmienene prepustený na slobodu. Pracoval v civilnom zamestnaní ako skladník. Neskôr mu dovolili súkromne slúžiť sv. omšu a spovedať. 8.januára 1969 na následky mučenia a infarktu päťdesiatštyri ročný zomrel. 30.septembra 2017 ho v mene pápeža Františka kardinál Angelo Amato vyhlásil v Bratislave za blahoslaveného.²⁷ Uctieame si ho ako mučeníka duchovných povolání.

Fatimská Panna Mária a bl. Titus Zeman orodujte za nás, aby sme boli správne nasmerovaní na svätosť.

28

²⁷ Porov. Titus Zeman – mučeník za duchovné povolania. In: *Vítazstvo srdca*, roč. 23 (I) 2018, č. 120, s. 4 - 9. Stará Halič: Rodina Panny Márie. ISSN

²⁸

https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotoga%C3%A9ria&tbn=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252C%PEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9QEIKDAA#imgdii=KeGk_mKxZDGKnM:&imgsrc=zKfww02KTiO-yM:

Zjavenia anjela

Fatimským deťom sa okrem Panny Márie trikrát zjavil aj anjel. Zjavenia boli akoby predzvesťou následných mariánskych zjavení.

29

Prvé zjavenie anjela³⁰

Nebojte sa, som anjel pokoja – prihovára sa počas prvého zjavenia v roku 1916 anjel fatimským deťom.

Pokľakol – deti s ním - a so skloneným čelom k zemi sa modlil:
Môj Bože verím v Teba, klaniam sa Ti, dúfam v Teba, milujem Ťa. Prosím za odpustenie pre tých, ktorí v Teba neveria, nedúfajú v teba a nemilujú Ťa.

²⁹https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHHI_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9QEIKDAA#imgdii=4JDNyUWGy0eimM:&imgsrc=9F6gc_k_zIFjQM:

³⁰Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánie. Nádej a záchrana*. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 - 8046 - 810 - 1.

Spolu to trikrát opakovali a potom anjel deťom povedal: *Takto sa modlite. Ježišovo srdce a Máriino Srdce vyslyší vaše prosby.*³¹

Aby sme mali v našej farnosti *pokoj*, modlime sa takto aj my za tých, čo neveria, nemilujú a nedúfajú!

26.júla 2017 si celé Francúzsko pripomenulo prvé výročie mučeníckej smrti osemdesiatpäť ročného kňaza P. Jacquesa Hamela, ktorého dvaja členovia Islamského štátu zavraždili v kostole sv. Štefana v Saint – Étienne – du – Rouvray v prítomnosti piatich katolíkov, čo tam boli na sv. omši. Na prvé výročie tam prišiel zástup ľudí na čele s miestnym rouenským arcibiskupom Dominiqueom Lebrunom; ďalej tam bol francúzsky prezident Emmanuel Macron, ktorý kvôli tomu dokonca preložil zasadnutie vlády, premiér a ďalší členovia vlády, sestra zabitého kňaza s mnohými kresťanmi a moslimami, aby vydali ovocie jeho smrti, ktorá mala vniesť do spoločnosti *nenávisť, rozdelenie, klamstvo, egoizmus či dokonca občiansku náboženskú vojnu túžiacu po pomste a odvete*. No práve naopak, jeho brutálna smrť vyvolala v celej krajine *priateľstvo, svornosť, dialóg, víťaznú lásku*. Po sv. omši odhalili pred kostolom pomník. Pápež František dovolil, aby sa okamžite začal proces vyhlásenia mučeníka za blahoslaveného.³²

Kráľovná pokoja: Vypros nám pokoj od svojho Syna, ktorý sa po svojom Zmŕtvychvstaní predstavil svojim: Pokoj vám!

³¹Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánie. Nádej a záchrana*. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 - 8046 - 810 - 1.

³²Porov. *Katolícký týdeník*, roč.XXVIII, č. 31, 1. – 7. srpna 2017/ 18.neděle v mezidobí – svátek Proměnění Páně, s. 1; 3; 6. Praha: Katolícký týdeník, s. r. o. ISSN 0862 – 5557.

33

Druhé zjavenie anjela³⁴

Počas druhého zjavenia prosil anjel deti, aby *predovšetkým prijímali pokorne utrpenia, ktoré na nich Pán Boh zošle.*

Sestra Lucia o tom neskôr napísala, že vtedy *spoznali hodnotu obety, ktorá obracia hriešnikov.*

Preto začali obetovať Pánu Bohu všetko, čo ich ťažilo.

Na príhovor sv. Františka a sv. Hyacinty Martových si aj my prosme Pána Boha o milosť, aby sme všetko, čo nás ťaží, pokorne vedeli obetovať za hriešnikov.

Veronika Rýmonová prežila vyhladenie českých Lidíc Nemcami v roku 1942. Po 75.rokoch bola s delegáciou u pápeža Františka na generálnej audiencii 31.mája 2017, kde kardinál Dominik Duka, pražský arcibiskup odovzdal pápežovi obraz Lidickej Madony. S pani

³³ https://www.google.sk/search?tbm=isch&sa=1&q=zavra%C5%BEden%C3%BD+franc%C3%BAzsky+k%C5%88az%2C+foto&oq=zavra%C5%BEden%C3%BD+franc%C3%BAzsky+k%C5%88az%2C+foto&gs_l=psy-ab.3...18248.35378.0.37228.37.31.0.0.0.167.3129.11j18.29.0....0...1.1.64.psy-ab..10.4.533...0j0i7i30k1j0i7i5i30k1j0i5i30k1j0i7i10i30k1j0i8i7i10i30k1j0i8i7i30k1j0i8i30k1.0.EKeJfZS9D1U#imgsrc=cTEayl6F6nLeDM

³⁴ Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánie. Nádej a záchrana*. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 - 8046 - 810 - 1.

Rýmonovou urobili rozhovor, kde hovorí o tom, že len s vierou všetko prekonala, lebo nikdy nechcela odplácať zlo zlom ale len dobrom. Pomsta zatemňuje srdce a nenávisť nie je dobrá, hovorí. Človek by mal byť k tým, čo vykonali zlo milým, aby im ukázal, že dobro má pred zlom prednosť.³⁵ Teda všetko ťažké, čo zažila, v duchu viery aj obetovala.

Dokážme to na príhovor svätého anjela strážcu Slovenska aj my!

³⁵ Porov. <https://www.cirkev.cz/cs/aktuality/170601prezivsi-z-lidic-naucila-jsem-se-na-zlo-odpovidat-dobrem?key=6c10c55c-7f59-4e2c-9bed-e58ec9778afc>

Tretie zjavenie anjela

Pri treťom zjavení – podľa sestry Lucie v septembri alebo v októbri – mal anjel v ruke kalich a nad ním hostiu, z ktorej kvapkali do kalicha kvapky krvi.

Anjel nechal kalich a hostiu voľne sa vznášať, pokľakol si a tri razy opakoval modlitbu: *Najsvätejšia Trojica, Otec, Syn a Duch Svätý, hlboko sa Ti klaniam a obetujem Ti predrahé Telo a Krv, dušu a božstvo Pána Ježiša Krista, prítomného vo všetkých svätostánkoch sveta, na uzmiernenie za urážky, rúhania a ľahostajnosť, ktorou je urážaný. A pre nekonečné zásluhy jeho Najsvätejšieho Srdca a Nepoškvrneného Srdca Márie ťa prosím za obrátenie úbohých hriešnikov.*

Potom vstal a hostiu podal Lucii a obsah kalicha dal vypiť sv. Hyacinte a sv. Františkovi so slovami: *Prijmite Telo a pite Krv Ježiša Krista, ktorého ťažko urážajú nevďační ľudia. Robte pokánia za ich hriechy a utešujte Boha.*³⁶

Oné slová sú veľmi podobné tým, ktoré sa modlíme v Korunke – ruženci Božieho milosrdenstva: *Večný Otče, obetujem ti Telo a Krv, dušu i božstvo tvojho najmilšieho Syna a nášho Pána Ježiša Krista na odčinenie našich hriechov i hriechov celého sveta.*³⁷

Pápež František vyhlásil mimoriadny *Svätý rok Božieho milosrdenstva* od 8.decembra 2015 do 20.novembra 2016;³⁸ modlitbu *Korunky* obdaril na Slovensku získaním odpustkov;³⁹ Fatimské deti vyhlásil za svätých a vo Fatime zasvätil svet Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie a vo svojej exhortácii *Evangelii gaudium* žiada, aby sme boli *učeníkmi misionármi*.⁴⁰ Na internete je živé svedectvo inžiniera

³⁶Porov. GAVENDA, M. 2017. *Fatima. Modlitba a pokánia. Nádej a záchrana*. Bratislava: Perfekt, 2017, 167 s. ISBN 978 - 80 - 8046 - 810 - 1.

³⁷<http://www.sac.pallotini.sk/korunka-bozieho-milosrdenstva>

³⁸http://sk.radiovaticana.va/news/2015/03/13/p%C3%A1pe%C5%BE_franti%C5%A1ek_ozn%C3%A1mil_mimoriadny_sv%C3%A4t%C3%BD_rok_milosrdenstva/1129286

³⁹<https://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20170607012>

⁴⁰„Vďaka krstu sa každý člen Božieho ľudu stáva učeníkom misionárom (porov. Mt 28, 19). Každý pokrstený, nech už má akúkoľvek úlohu v Cirkvi a stojí na ktoromkoľvek stupni poznania svojej viery, je aktívnym protagonistom evanjelizácie; bolo by nesprávne predstavovať si evanjelizáciu ako aktivitu, ktorá prináleží len niekoľkým kvalifikovaným veriacim, zatiaľ čo zvyšok veriaceho ľudu by mal byť iba prijímateľom ich činnosti.

Tomáša Surovca z Nitry, ktorý mal vynikajúcu kariéru, peniaze a neskôr aj popularitu, lebo tancoval v *Let's Dance 2* (získal 1.miesto), *Let's Dance 3* (získal 2.miesto) a *Let's Dance 5*. Naštartoval svoju úžasnú kariéru, ktorú ovplyvnili veštice, numerológia, no všetko opustil a hovorí o tom, že to bolo prázdne obdobie. Ale skrze kamaráta sa dostal k Cirkvi, zmenil kamarátov a prácu, nechal sa pokrstiť a vydáva svedectvo o svojom otroctve.⁴¹

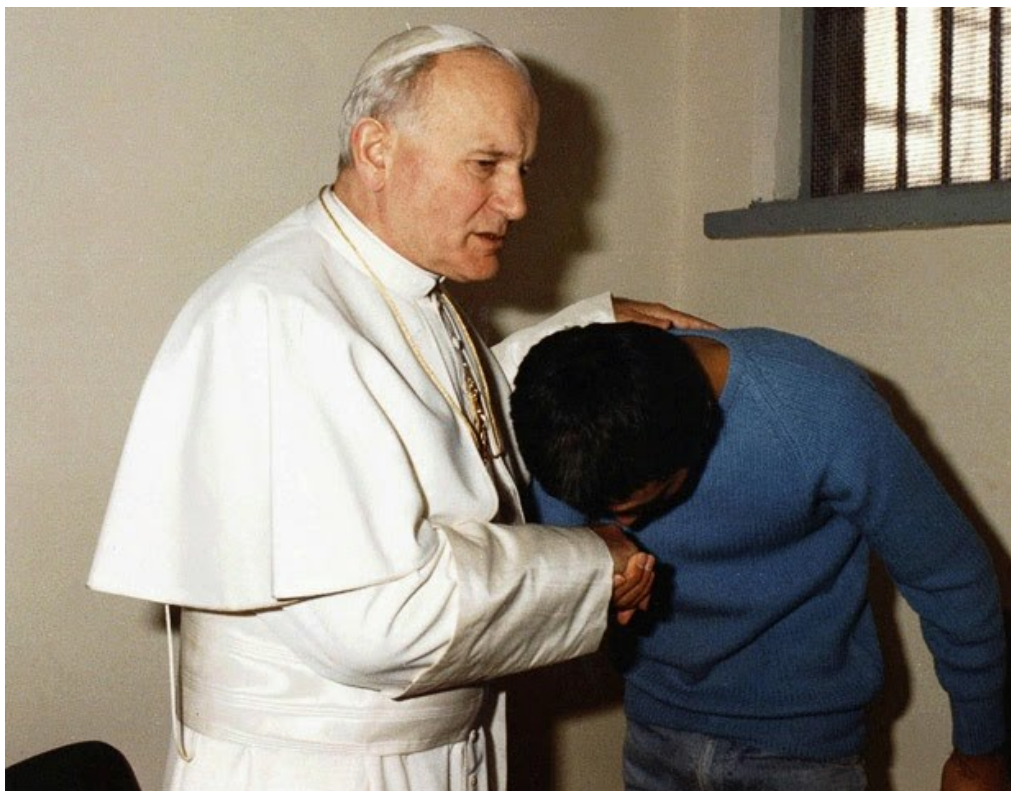
Sv. Ján Pavol II. predniesol 17.augusta 2002 v Krakove túto modlitbu – pridajme sa k nej a modlievajte sa Korunku Božieho milosrdenstvaza obrátenie hriešnikov: *Bože, milosrdný Otče, ktorý si zjavil svoju lásku vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi a vylial si ju na nás v Duchu Svätom Tešiteľovi, zverujeme Ti dnes osud sveta i každého človeka. Skloň sa k nám hriešnym, vylieč našu slabosť, premôž každé zlo, dovoľ, aby všetci obyvatelia zeme zakúsili Tvoje milosrdenstvo, aby v Tebe, trojjediný Bože, vždy nachádzali prameň nádeje. Večný Otče, pre bolestné umučenie a zmŕtvychvstanie Tvojho Syna, maj milosrdenstvo s nami i s celým svetom! Amen.*⁴²

Nová evanjelizácia si vyžaduje nové zaangažovanie každého z pokrstených. Toto presvedčenie sa stáva výzvou adresovanou každému kresťanovi, aby sa nikto nevzdával svojej úlohy hlásať evanjelium, pretože od okamihu, keď niekto osobne zakúsil Božiu zachraňujúcu lásku, nepotrebuje veľa času na prípravu, aby mohol ísť a hlásať; nemôže predsa čakať na prednášky a dlhé vysvetľovania. Každý kresťan je misionárom v tej miere, v akej sa stretol s láskou Boha v Ježišovi Kristovi; nehovorme už, že sme „učeníci“ a „misionári“, ale že vždy sme „učeníci misionári“. Ak o tom nie sme presvedčení, pozrime sa na prvých učeníkov, ktorí hneď potom, ako spoznali Ježišovu tvár, išli a ohlasovali plní radosti: „Našli sme Mesiáša“ (Jn 1, 41). Samaritánka sa hneď po skončení rozhovoru s Ježišom stala misionárkou; mnohí Samaritáni uverili v Ježiša „pre slovo ženy“ (Jn 4, 39). Aj svätý Pavol od svojho stretnutia s Ježišom Kristom „hneď“ v synagógach ohlasoval Ježiša, že je Božím Synom“ (Sk 9, 20). A my na čo ešte čakáme?“ In: FRANTIŠEK. Evangelii gaudium. O ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete, 120. In: Pápežské dokumenty, 93.zväzok. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., 2014, 202 s. ISBN 978 – 80 – 8161 – 044 – 8.

⁴¹<https://www.youtube.com/watch?v=nLxUC2N5LBE>

<http://www.topky.sk/cl/100313/1618345/Markizacky-tanecnik--Najvacsi-pruser-v-Let-s-Dance---Stal-sa-otrokom-vestic-a-pochybnych-existencii->

⁴²<http://www.milosrdenstvo.sk/modlitby/k-boziem-milosrdenstvu>

Ďalšie zjavenia Panny Márie fatimským deťom

Po troch zjaveniach anjela a šesťnásobnom zjavení Panny Márie vo Fatime od mája do októbra 1917 sa Panna Mária zjavuje fatimským deťom ešte niekoľkokrát.

Pri jednom zjavení hovorila Panna Mária o úcte k svojmu nepoškvrnenému Srdcu:

Pán Ježiš chce ustanoviť vo svete úctu k môjmu Nepoškvrnenému Srdcu. Kto ju prijme, tomu sľubujem spásu a tieto duše budú drahé Bohu, budú ako kvety, ktorými ja sama okrášlim Jeho trón.

Ak príjmeme úctu k nepoškvrnenému srdcu Panny Márie, tak naše duše budú milé Pánu Bohu ako kvety, ale len keď budeme čistí od hriechu. A preto sa radi spovedajme pred každým prvým piatkom, aby sme sa mohli za tým aj následne každú prvú sobotu zúčastniť na modlitbe sv. ruženca, sv. omši a sv. prijímaní.

A tak si mohli osvojiť zverenie Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.⁴³

Sv. František a sv. Hyacinta Marto, fatimské deti

Mám netradičné spoločenstvo, cez internet a mobil: môj zdravotný stav spôsobil, že mi Pán daroval internetových priateľov. Na moju výzvu o modlitbu, keď mi bolo veľmi ťažko sme sa spájali a spoločne sa modlili. A dnes? Už dva roky sa modlievam s viacerými vo dvojici cez mobil a skype. Zoznámila som sa tiež s

⁴³ *Preblahoslavená Panna Mária, Božia Rodička! Hoci sme hriešni, predsa pred očami všemohúceho Boha a celého neba padáme k Tvojim nohám a volíme si Ťa dnes za svoju ochrankyňu a Matku, za svoju orodovničku u Tvojho Syna, Ježiša. Zasväcujeme Ti seba, svoje telo a dušu so všetkým, čo máme a čím sme. Darujeme ti svoje srdcia a prosíme o miesto v Tvojom Nepoškvrnenom Srdci! Panna Mária Fatimská, Matka Cirkvi, ochraňuj nášho pápeža Františka nášho biskupa Jána, všetkých kňazov, diakonov a všetok Boží ľud, aby sme sa vždy viac pripodobňovali Tvojmu Synovi, nášmu Spasiteľovi a boli šťastní, že sme synmi a dcérami Cirkvi, Božej rodiny. Sedembolestná Matka, patrónka našej vlasti, naši predkovia sa vinuli k Tebe v úzkostiach i bolestiach s veľkou dôverou a láskou. Neopúšťaj nás, chráň nás a prihováraj sa za nás, aby sme žili vo svornosti a pokoji. Zhliadni svojim milostivým pohľadom i na našu farnosť, diecézu a pros za ňu u svojho Syna. Pozri na tých, ktorí sa zmietajú v osídlach hriechu, ujmi sa rodín, v ktorých vychladla láska, ujmi sa mládeže, ktorá stratila chuť žiť. Posilni starých, chorých a sociálne biednych, aby sa dokázali borit' so svojimi ťažkosťami. Bohatým ukáž, že najväčšiu radosť prináša rozhodnutie podeliť sa s inými. Prosíme Ťa, zhliadni na nespočetné zástupy detí, ktorým nie je dovolené prísť na svet. Nech všetci kresťania otvorene a s láskou ohlasujú evanjelium života ľuďom dnešnej doby. Matka milosrdenstva, opatruj nás všetkých, aby Kristov kríž nebol zbytočný, aby človek nezišiel z cesty dobra, aby si vedel uvedomiť i oľutovať svoje hriechy a aby vzrastala jeho nádej v Boha. Mária, znamenie nádeje a útechy! Pomáhaj nám, aby sme v tomto roku storočnice Fatimy pocítili naliehavosť pozvania vrátiť sa do domu Otca a aby sme počúvali Tvoj materinský hlas: Urobte, čo vám Kristus povie! Nech Tvoju starostlivosť pocítila všetci kresťania, aby sa vrátili do plného spoločenstva Cirkvi, aby bol jeden ovčinec a jeden pastier. Panna Mária Fatimská, Kráľovná presväteho ruženca, oroduj za nás, ktorí sa k Tebe utiekame! Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému. Ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen. Imprimatur: Mons. Bernard Bober, arcibiskup - metropolita ABÚ Košice, Prot. č. 62/I. In: <http://www.maria.sk/modlitby-zasvatenia-sa-neposkrvrnenemu-srdcu>*

ťažko od narodenia postihnutým Miškom (15 ročným). Veľmi rád sa modlí so mnou a je pre mňa ANJELOM!⁴⁴

Bratia a sestry, budme zjednotení v modlitbe!

Zverenie sveta Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie

Pápež Pius XII. je nazývaný aj fatimský pápež, lebo bol za biskupa vysvätený 13. mája 1917 – presne v deň prvého zjavenia vo Fatime. 13. mája 1942 cez vatikánsky rozhlas zveruje svet Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie. Vyzval k tomu všetkých biskupov, ale žiaľ, pridali sa k nemu iba portugalskí biskupi a to už v roku 1931. Pius XII. 5. júla 1952 zveruje Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie ľudí v Rusku, ale aj všetkých tých, ktorí sú pod komunistickou nadvládou (apoštolským listom *Sacro Vergente Anno*).

⁴⁴<http://marianskehnucia.sk/index.php/svedectva>

Počas *Druhého vatikánskeho koncilu* v roku 1964 požiadalo 510 biskupov zo 78 krajín sveta pápeža a podpísali petíciu s prosbou, aby Svätý Otec zveril Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie celý svet s osobitným vymenovaním Ruska a iných národov podmanených komunizmom s tým, aby to spolu s ním v ten istý deň urobili všetci biskupi sveta. Dokument odovzdali pápežovi bl. Pavlovi VI. počas osobitnej audiencie 3. februára 1964. A bl. Pavol VI. tak urobil 21. novembra 1964, kedy *zveril celý ľudský rod* Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie. 13. mája 1967 – na 50. výročie fatimských zjavení pápež bl. Pavol VI. navštívil Fatimu, kde sa modlil za pokoj pre Cirkev a pre celý svet.

45

Sv. pápež Ján Pavol II. prijíma pápežské heslo: *Totus Tuus*. Poznajúc a prečítajúc si fatimské tajomstvo po atentáte v roku 1981 si pápež sv. Ján Pavol II. uvedomuje, že on je pápežom tohto tajomstva. O rok nato si urobí púť do Fatimy, kde ďakuje Matke Božej za záchranu svojho života a zasväcuje svet Panne Márii. Ale biskupi sveta s ním neboli spojení. A preto 25. marca 1984 v Ríme opäť zverí celý svet Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie v spojení so všetkými biskupmi sveta – čo je brána, ktorá otvára dvere pre Božiu milosť –

⁴⁵ https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbn=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9QEIKDAA#imgdii=eGRCQ9bRi8ZmM M:&imgsrc=r7zNsNkDep7AkM:

následný pád komunizmu vo Východnej Európe.⁴⁶ 8. októbra v jubilejnom roku 2000 sv. Ján Pavol II. zveril Cirkev a svet aj v treťom tisícročí Božej Matke. Na zverení bolo prítomných 1.400 biskupov z celého sveta. Aj tentoraz to bolo pred sochou Panny Márie privezenou na túto príležitosť z Fatimy.

⁴⁶ Ty, matka, nám stále znova ukazuješ Ježiša, blahoslavený plod Tvojho čistého lona, vtelené Slovo, Vykupiteľa sveta. Tieto jeho slová v nás vzbudzujú zvláštne dojatie, pretože zameriavajú našu pozornosť na Teba, Mária, a robia Ťa našou Matkou. Keď Ti Kristus zveril apoštola Jána a spolu s ním synov a dcéry Cirkvi, ba i všetkých ľudí, neumenšil, ale skôr potvrdil svoju úlohu jediného Vykupiteľa sveta. Ty si jas, ktorý nezačlína Kristovo svetlo, pretože žiješ v ňom a skrze neho. Celou svojou bytosťou hovoríš „Fiat - staň sa“. Ty si Nepoškvrnená, v Tebe je plnosť a jas milosti. Hľa, Tvoje deti zhromaždené okolo Teba na úsvite nového tisícročia. Chceme Ti zveriť budúcnosť, ktorá nás čaká, s prosbou, aby si nás sprevádzala na ceste. Sme mužmi a ženami, čo žijú v mimoriadne ťažkej dobe, ktorá je súčasne sľubná i ťažká. Ľudstvo dnes disponuje neslýchané silnými prostriedkami, ktorými môže zmeniť svet v kvitnúcu záhradu, alebo ho obrátiť v ruiny. Ľudstvo dosiahlo mimoriadne možnosti, vplyv na samotné pramene života: môže ich využívať na dobro, v rámci morálneho zákona, ale môže ísť za hlasom krátkozrakej pýchy, ktorá káže vede odmietnuť akékoľvek hranice a vedie ju dokonca k pošliapaniu úcty patriacej každej ľudskej bytosti. Dnes - viac než inokedy v minulosti - sa ľudstvo nachádza na rázcestí. Aj teraz, opätovne, Najsvätejšia Panna, je spása jedine a výlučne v Tvojom Synovi, Ježišovi Kristovi. Preto, Matka, túžime Ťa prijať ku sebe ako apoštol Ján, aby sme sa od Teba učili, ako sa pripodobňovať Tvojmu Synovi. „Žena, hľa, Tvoje deti!“ Stojíme tu pred Tebou, aby sme zverili Tvojej materinskej ochrane samých seba, Cirkev i celý svet. Pros za nás svojho milovaného Syna, aby nám hojne udelil Svätého Ducha, Ducha Pravdy, ktorý je prameňom života. Prijmi ho pre nás i s nami, tak ako v prvotnom jeruzalemskom spoločenstve, zhromaždenom okolo Teba, v deň Turíc. Nech Duch otvorí srdcia spravodlivosti a lásky, nech vedie ľudí i národy ku vzájomnému porozumeniu a vzbudzuje v nich rozhodnú vôľu k pokoju. Zverujeme Ti všetkých ľudí, počnúc od najslabších: deti, ktoré ešte neprišli na svet, ako aj tie, čo sa narodili v chudobe a v utrpení, mladých, ktorí hľadajú zmysel života, ľudí bez práce i tých, ktorí trpia hladom a chorobami. Zverujeme Ti rozbité rodiny, starých ľudí, ktorí sú bez pomoci i všetkých, čo sú osamotení a nemajú nádej. Matka, Ty poznáš utrpenia i nádeje Cirkvi a sveta. Pomáhaj svojim deťom v každodenných skúškach, ktoré prináša život každému človekovi, a daj, aby vďaka spoločnému úsiliu všetkých temnoty nepremohli svetlo. Tebe, Zornica vykúpenia, zverujeme našu cestu do nového tisícročia, aby pod Tvojím vedením všetci ľudia našli Krista, Svetlo sveta a jediného Spasiteľa, ktorý kraľuje s Otcom i s Duchom Svätým na veky vekov. Amen. In: <http://www.maria.sk/zasvatenie-sveta>

47

František Marto (1908) zomrel 4.apríla 1919, Hyacinta Martová (1910) zomrela 20.februára 1920; blahorečení boli sv. Jánom Pavlom II. 13.mája 2000 vo Fatime a 13.mája 2017 boli svätorečení pápežom Františkom vo Fatime. Sestra Lucia (1907) zomrela 13.februára 2005.⁴⁸

⁴⁷ https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252CixPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjyLuZ6lnXAhVRbVAKHUxyCsOO9OEIKDAA#imgdii=a7f8-sRFyELuSM:&imgsrc=9ZfrFK9fGbpZM:

⁴⁸<https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=2005021401>

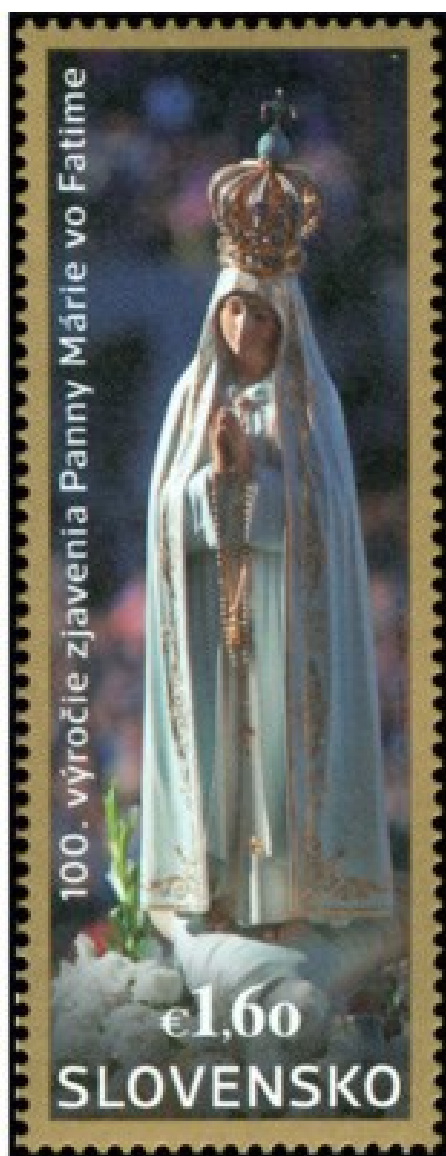
Pamiatky 100.výročia zjavení Panny Márie vo Fatime - pamätná minca Vatikánu

49

⁴⁹https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbm=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9QEIKDAA#imgsrc=9aKZwVm2EI4kWM
:

a poštová známka Slovenska

50

⁵⁰ https://www.google.sk/search?q=Fatima,+100.rokov,+fotogal%C3%A9ria&tbn=isch&source=iu&pf=m&ictx=1&fir=u_EcdiO_BmuDUM%253A%252ClxPEBUZBwXrVLM%252C_&usg=__EsHH1_29up2y7TzJAn6fAhL-42M%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjuyLuZ6InXAhVRbVAKHUxyCsQQ9OEIKDAA#imgre=ortKsOvS2e_bNM:

Najsvätejšieho Srdca Ježišovho – slávnosť v roku A

Kátlovce, Farský kostol Sv. Ducha – 23.júna 2017

Bratia a sestry!

5. – 6.júla 1947 sa na Starých Horách v rámci celonárodných misijných slávností uskutoční zasvätenie Slovenska Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu a zverenie Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.

V rámci stého výročia zjavení Panny Márie vo Fatime si po sedemdesiatych rokoch Slovensko toto zasvätenie obnoví na celonárodnej cyrilometodskej púti 5.júla 2017 v Nitre.

K tejto udalosti bol pripravený *Pastiersky list Konferencie biskupov Slovenska k zasväteniu Slovenska Božskému Srdcu Ježišovmu a Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie*, ktorý sa čítal pri sv. omšiach 25.júna 2017.

Pri *zasvätení* ide o akt lásky, kedy si dáme predsavzatie, že všetky naše dni, jednotlivé skutky, utrpenia a skúšky prijmem a pokorne, oddane a trpezlivo ich z lásky k Pánu Bohu a ku cti Panny Márie v duchu viery obetujeme.⁵¹

Julko Varga mal v roku 1971 deväť rokov, keď ho tak ako i jeho spolužiakov zaočkovali proti žltacke. Iba on jediný ochorel na atrofiu, stal sa na celé roky nehybným a preležal ho na posteli. Starala sa o neho až do jeho smrti v roku 1996 jeho mamička, povolaním učiteľka. Julko sa nevedel vysporiadať so svojou chorobou, ale po svojom obrátení ju prijal ako kríž. Povzbudzovali ho duchovní otcovia – dnes obaja biskupi Josef Hrdlička, emeritný pomocný biskup

⁵¹ Pripravme sa na zasvätenie. 2017. In: *Posol Božského Srdca Ježišovho. Mesačník slovenských katolíkov*, roč. XCVII. (2017), č. 6, s. 1. Bratislava: Spoločnosť Ježišova na Slovensku. ISSN 0701 – 0192.

v Olomouci a Dominik Duka, pražský arcibiskup a kardinál. Pretože za ním chodilo mnoho starších i mladých ľudí ale i študentov, rozprávali sa spolu, spievali aj modlili – stal sa tento postihnutý muž trňom oku vtedajšej Štátnej bezpečnosti, ktorá ho určila za kontrarevolucionára. No pritom to bol život s ťažkým krížom, s ktorým sa ponúkal Pánu Bohu ale i za ľudí.⁵²

Drahí moji! Vykonajme si aj my svoje osobné zasvätenie, že všetko budeme prežívať odovzdané v duchu viery. Amen.

Fatimskej Panny Márie – 13.mája

alebo

Prvá sobota

Kátlovce, Farský kostol Sv. Ducha – 6.októbra 2017

Bratia a sestry!

Stretávame sa v tento deň, aby sme spojili poklonu Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu s úctou k Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.

Čo majú v prvom rade tieto prvopiatkové a prvosobotné pobožnosti spoločné? *Pokánie spojené s prijatím sv. zmierenia.*

K sv. spovedi pristupuje len ten, kto rozlišuje dobré od zlého a žaluje na seba, čo zlé spáchal: Počas sv. spovede sa nechváľme, čo všetko sme dobré vykonali!

Ide teda o našu pokoru, poníženosť spojenú s ochotou konať pokánie – vynáhradu za spáchané hriechy, ktorá nás môže viesť až k obetavosti pre druhých z lásky k Pánu Bohu, ktorý bol pre nás

⁵²Porov. Julkov príbeh – po obrátení cez ťažký údel formoval iných. 2017. In: *Posol Božského Srdca Ježišovho. Mesačník slovenských katolíkov*, roč. XCVII. (2017), č. 4, s. 6 - 7. Bratislava: Spoločnosť Ježišova na Slovensku. ISSN 0701 – 0192.

umučený, zomrel, bol pochovaný, ale na tretí deň vstal zmŕtvych. Máme sa teda povzbudzovať k životu podľa nášho Pána Boha, Jeho Syna Ježiša Krista, ktorý neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť. Čo nám pripomína aj Panna Mária z Fatimy, ako to povedal sv. Ján Pavol II: *Posolstvo z Fatimy je vo svojej podstate výzvou k obráteniu a k pokániu, ako i k evanjeliu.*

Žil ho aj v posledných chvíľach na slávnom Titaniku, ktorý sa potopil 15.apríla 1912, britský kňaz Thomas Byles z farnosti sv. Heleny v Essexu. Cestoval na svadbu svojho mladšieho brata. V čase, keď loď narazila na ľadovec, modlil sa breviár a potom hoci ho dvakrát nabádali, aby nastúpil na záchranný člň, no odmietol to a svoje miesto ponúkol druhým. On zostal na palube s pasažiermi, pre ktorých už neboli záchranné člny. Okolo neho kľáčali katolíci, protestanti a Židia. Otec Byles sa modlil ruženec za spásu duší, ktoré o malú chvíľu spolu s ním zahynuli – tak napísali 22.apríla 1922 noviny New York Evening Telegram. Potvrdila to aj Ellen Mary Mocler, ktorá nasadla do posledného záchranného člnu: *Pomaly sme odpluli od lodi, jasne som počula kňazov hlas a odpovedi ľudí na jeho modlitby.* Pápež sv. Pius X. ho označil za mučeníka cirkvi, keď sa dopyčul o tragédii a o tom, že otec Byles posledné hodiny svojho života strávil na palube potápajúcej sa lodi potešovaním beznádejných ľudí, spovedaním a modlením sa sv. ruženca. Dnes sa pripravuje proces jeho vyhlásenia za svätého.⁵³

⁵³Porov. <http://www.blesk.cz/galerie/zpravy-svet/514968/titanic-mozna-ziska-svetce-knez-se-pri-zkaze-obetoval-pro-dalsi-cestujici?foto=11>

54

Drahí moji! Modlime sa sv. ruženec s tým, že budeme prosiť za to, aby sme vždy mali ducha ochotnej služby bližným. Amen.

Zverme sa Panne Márii

Kátlovce, Farský kostol Svätého Ducha - 18.novembra 2017

Drahí bratia a sestry!

Podľa článku v Katolíckych novinách od banskobystrického biskupa, Mons. Mariána Chovanca, predsedu Subkomisie KBS pre náuku viery, *terminus* zasvätiť sa – sa vzťahuje iba na Pána Boha, no ohľadom Panny Márie a svätých máme používať výraz: *zveriť sa*.⁵⁵

Zverme sa Panne Márii.

⁵⁴Porov. <http://www.blesk.cz/galerie/zpravy-svet/514968/titanic-mozna-ziska-svetce-knez-se-pri-zkaze-obetoval-pro-dalsi-cestujici?foto=11>

⁵⁵Porov. CHOVANEC, M. 2017. O používaní termínov zverenie a zasvätenie. In: *Katolícke noviny. Tradičné noviny súčasného kresťana*, roč. 132, č. 46, 19.novembra 2017, s. 11. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 8512.

Sv. Ján Pavol II. vo svojej modlitbe zverenia ľudstva Panne Márii⁵⁶ napísal: *Stojíme tu pred Tebou, aby sme zverili Tvojej materinskej ochrane samých seba, Cirkev i celý svet.*

Čo znamená, že chceme Ti zveriť budúcnosť, ktorá nás čaká, s prosbou, aby si nás sprevádzala na ceste. Sme mužmi a ženami, čo žijú v mimoriadne ťažkej dobe, ktorá je súčasne sľubná i ťažká. Ľudstvo dnes disponuje neslýchane silnými prostriedkami, ktorými môže zmeniť svet v kvitnúcu záhradu, alebo ho obrátiť v ruiny. Ľudstvo dosiahlo mimoriadne možnosti, vplyv na samotné pramene života: môže ich využívať na dobro, v rámci morálneho zákona, ale môže ísť za hlasom krátkozrakej pýchy, ktorá káže vede odmietnuť akékoľvek hranice a vedie ju dokonca k pošliapaniu úcty patriacej každej ľudskej bytosti.

A preto si vážme každú ľudskú bytosť! Francúzsky lekár – pediater a genetik – Jerôme Lejeune (1926 – 1994) tvrdil, že intelektuálny hendikep nie je prekážkou v duchovnom živote. Tiež

⁵⁶Ty, matka, nám stále znova ukazuješ Ježiša, blahoslavený plod Tvojho čistého lona, vtelené Slovo, Vykupiteľa sveta. Tieto jeho slová v nás vzbudzujú zvláštne dojatie, pretože zameriavajú našu pozornosť na Teba, Mária, a robia Ťa našou Matkou. Keď Ti Kristus zveril apoštola Jána a spolu s ním synov a dcéry Cirkvi, ba i všetkých ľudí, neumenšil, ale skôr potvrdil svoju úlohu jediného Vykupiteľa sveta. Ty si jas, ktorý nezacláňa Kristovo svetlo, pretože žiješ v ňom a skrze neho. Celou svojou bytosťou hovoríš „Fiat - staň sa“. Ty si Nepoškvrnená, v Tebe je plnosť a jas milosti. Hľa, Tvoje deti zhromaždené okolo Teba na úsvite nového tisícročia. Chceme Ti zveriť budúcnosť, ktorá nás čaká, s prosbou, aby si nás sprevádzala na ceste. Sme mužmi a ženami, čo žijú v mimoriadne ťažkej dobe, ktorá je súčasne sľubná i ťažká. Ľudstvo dnes disponuje neslýchané silnými prostriedkami, ktorými môže zmeniť svet v kvitnúcu záhradu, alebo ho obrátiť v ruiny. Ľudstvo dosiahlo mimoriadne možnosti, vplyv na samotné pramene života: môže ich využívať na dobro, v rámci morálneho zákona, ale môže ísť za hlasom krátkozrakej pýchy, ktorá káže vede odmietnuť akékoľvek hranice a vedie ju dokonca k pošliapaniu úcty patriacej každej ľudskej bytosti. Dnes - viac než inokedy v minulosti - sa ľudstvo nachádza na rázcestí. Aj teraz, opätovne, Najsvätejšia Panna, je spása jedine a výlučne v Tvojom Synovi, Ježišovi Kristovi. Preto, Matka, túžime Ťa prijať ku sebe ako apoštol Ján, aby sme sa od Teba učili, ako sa pripodobňovať Tvojmu Synovi. „Žena, hľa, Tvoje deti!“ Stojíme tu pred Tebou, aby sme zverili Tvojej materinskej ochrane samých seba, Cirkev i celý svet. Pros za nás svojho milovaného Syna, aby nám hojne udelil Svätého Ducha, Ducha Pravdy, ktorý je prameňom života. Prijmi ho pre nás i s nami, tak ako v prvotnom jeruzalemskom spoločenstve, zhromaždenom okolo Teba, v deň Turíc. Nech Duch otvorí srdcia spravodlivosti aláske, nech vedie ľudí i národy ku vzájomnému porozumeniu a vzbudzuje v nich rozhodnú vôľu k pokoji. Zverujeme Ti všetkých ľudí, počnúc od najslabších: deti, ktoré ešte neprišli na svet, ako aj tie, čo sa narodili v chudobe a v utrpení, mladých, ktorí hľadajú zmysel života, ľudí bez práce i tých, ktorí trpia hladom a chorobami. Zverujeme Ti rozbité rodiny, starých ľudí, ktorí sú bez pomoci i všetkých, čo sú osamotení a nemajú nádeje. Matka, Ty poznáš utrpenia i nádeje Cirkvi a sveta. Pomáhaj svojim deťom v každodenných skúškach, ktoré prináša život každému človekovi, a daj, aby vďaka spoločnému úsiliu všetkých temnoty nepremohli svetlo. Tebe, Zornica vykúpenia, zverujeme našu cestu do nového tisícročia, aby pod Tvojím vedením všetci ľudia našli Krista, Svetlo sveta a jediného Spasiteľa, ktorý kraluje s Otcom i s Duchom Svätým na veky vekov. Amen.

povzbudil rehoľnú sestru Matku Linu, aby sa ujala dievčat, ktoré trpia chorobou – Downovým syndrómom a umožnila im vstup do rehole. Normálne to nie je možné, aby choré a postihnuté dievča vstúpilo do rehole, a preto založili špeciálnu rehoľu *Malé sestry – učeníčky Baránka*, kde žijú spolu zdravé a choré sestry kontemplatívnym spôsobom podľa benediktínskej spirituality – teda zasvätili sa Bohu. Osobitne sa zverili sv. Terézii od Dietťa Ježiša a pracujú a modlia sa podľa svojich možností a schopností.⁵⁷

Drahí moji! Zverme Panne Márii svoj život ako i sv. Jánovi Pavlovi a sv. Fatimským deťom. Amen.

Odporúčaná literatúra

- BLATNICKÝ, R. 1993. *Pobožnosť prvých piatich sobôt*. Bratislava: Saleziánske katechetické stredisko, 1993, 54 s. ISBN 80 – 85405 – 11 – 3.
- CARRARO, M. 2016. *Fatimskí pastierikovia*. Bratislava: Lúč, vydavateľské družstvo, 2016, 138 s. ISBN 978 – 80 – 8179 – 041 – 6.
- HAVRILA, M. 1994. *František miláčik Panny Márie*. Košice: Slovo, 53 s. ISBN 80 – 85291 – 12 – 6.
- HAVRILA, M. 1994. *Hyacinta miláčik Panny Márie*. Košice: Slovo, 53 s. ISBN 80 – 85291 – 12 – 6.
- *Naša odpoveď na fátimské posolstvo Panny Márie*. 1944. Trnava: Posol Božského Srdca Ježišovho, 142 s.
- *Svetový apoštolát Fatimy*. 2011. Žilina: Svetový apoštolát Fatimy na Slovensku, 2011, 15 s. ISBN 978 – 80 – 89410 – 16 – 3.

⁵⁷Porov. ELIÁŠOVÁ, A. 2017. Genetik založil učeníčky Baránka. In: *Katolícke noviny. Tradičné noviny súčasného kresťana*, roč. 132, č. 46, 19. novembra 2017, s. 32. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 8512.

Pavol Zemko

Stý rok – Fatima 2017

Elektronická publikácia

Grafická úprava: Ivona Matúšová

Vydavateľ: Ivona Matúšová, Trnava, 2018

Elektronická publikácia

Prvé vydanie

Text neprešiel jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-89413-92-8